

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi seutuyhteistyökokeilulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan seutuyhteistyökokeilulain (560/2002) soveltamisalan ja kokeilun laajentamista seitsemälle uudelle seudulle, jotka ovat Kaustisen seutu, Kemi-Tornion seutu, Kuopion seutu, Kuuma-seutu, Mikkelin seutu, Savonlinnan seutu ja Ylivieskan seutu.

Seutuyhteistyökokeilulakiin ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusia yhteistyön kannusteita. Näitä olisivat lausuntomenettely maaseudun kehittämishankkeista, lausuntomenettely lossien etuajo-oikeuspäätöksiin, mahdol-

lisuus hoitaa työterveydenhuolto seudullisessa yhteistyössä erillään muusta perusterveydenhuollosta sekä antaa seudullisille toimielimille mahdollisuus toimia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksen saajana.

Lain säädökset yhteisessä toimielimessä noudatettavista julkisoikeudellisista säännöksistä ehdotetaan saatettavaksi nykyisen lain-säädännön mukaisiksi.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Laki seutuyhteistyökokeilusta (560/2002) tuli voimaan 1 päivänä elokuuta vuonna 2002. Alkuperäisen lain oli tarkoitus olla voimassa vuoden 2005 loppuun. Lain voimassaoloaika kuitenkin jatkettiin vuoden 2012 loppuun asti. Kokeiluseutuja ovat olleet tämän ajan Hämeenlinnan seutu, Lahden kaupunkiseutu, Loimaan seutu, Nivala-Haapajärven seutu, Oulun seutu, Pieksämäen seutu, Pohjois-Lapin seutu ja Turunmaan seutu.

Kokeiluseutujen hankkeet pääsivät käyntiin kokonaisuudessaan vuoden 2003 alusta, jolloin viimeisetkin kokeiluseutusopimukset vahvistettiin valtioneuvostossa. Kaikilla seuduilla yhteistyö on edennyt, mutta seutujen ja niiden hankkeiden erilaisuudesta johtuu, että edistyminen on ollut hyvin erilaista eri seuduilla. Yleisesti ottaen palvelujen järjestämisestä koskevaan yhteistyöhön pääseminen on ollut odotettua vaikeampaa ja hitaampaa.

Kokeiluseuduista Pieksämäen seudulla on toteutunut suuri kuntaliitos, jonka seurauksena seudun kuntien määrä on vähentynyt. Myös Loimaan seudulla tapahtuu Loimaan kunnan ja kaupungin liittyminen sekä Pöytyän ja Karinaisten liittyminen 1.1.2005. Pieksämäen seudulla tapahtuneeseen kuntaliitoksen seutuyhteistyökokeilulla on ollut edistävä vaikutus.

Seutuyhteistyökokeilulaissa yhteistyön kannustimina ja sitä edistävinä poikkeusmahdollisuuksina ovat erilaiset tavallisesta poikkeavat yhteistyön organisointimahdollisuudet, mahdollisuus yhteisöveron seudulliseen jakamiseen, yhteisen yleiskaavan vahvistamisesta poikkeaminen, mahdollisuus osallistua sitovin lausunnoin työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksentekoon, eräisiin lupahallinnon päätöksiin ja maakunnan liiton eräisiin rahoituspäätöksiin, yhteisen joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman sitovuus, yhteiset ja sitovat lausunnot eräiden valtionosuushankkeiden tärkeysjärjestyksestä sekä yleinen lausunnotmenettely valtion viranomaisiin seutua koskevissa asioissa. Kannusteet on otettu käyttöön melko hyvin ko-

keiluseuduilla. Muutamat lausunnotmenettelyt ja yhteisöveron seudullinen jakaminen ovat jääneet käyttämättä.

Nivala-Haapajärven suunniteltua seutuvaltuustokokeilua varten säädettiin laki seutuvaltuustokokeilusta (62/2004), joka tuli voimaan 9 päivänä helmikuuta 2004. Laki antaa kaikille kokeiluseuduille mahdollisuuden sopia yleisillä vaaleilla valittavan seutuvaltuuston käyttötosta laissa säädetyin edellytyksin. Nivala-Haapajärven seudun hankkeesta huolimatta seutuvaltuustokokeilua ei vuonna 2004 syntynyt yhdellekään kokeiluseudulle.

Seutukuntayhteistyö nähdään yhtenä tapana vastata väestömuutosten ja talouden kiristymisen aiheuttamiin sekä julkisen palvelujärjestelmän rakenteellisiin ongelmiin. Tässä tarkoituksessa toimiakseen seutuyhteistyön on nykyvaiheessaan jatkuvasti laajennuttava ja syvennyttävä. Tämän vuoksi on Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa ja valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista asetettu tavoitteeksi seutuyhteistyökokeilun laajentaminen. Laajentamisen ensisijaiseksi kohderyhmäksi valittiin aluekeskusohjelmaseudut ja samalla tavoitteeksi asetettiin uusien seutuyhteistyön kannusteiden luominen.

Kahdeksan nykyistä kokeiluseutua valittiin useiden eri kriteerien perusteella. Muun muassa seutujen erilaisuus ja erilaiset yhteistyötilanteet sekä maantieteellinen sijainti olivat valinnan perusteina. Kokeilu alkoi varsin suppeana seutuyhteistyön tavoitteisiin nähden. Tämän seurauksena seutuyhteistyökokeilun ja sen tarjoamien yhteistyötä tehostavien mahdollisuuksien ulkopuolella on seutuja, joilla olisi mahdollisuuksia, halua ja kykyä toteuttaa yhteistyöhankkeita. Näissä on myös seutuja, joiden menestyksellä on laajempaa vaikutusta ympäristöönsä.

Aluekeskusohjelmaseutujen hanketyöhön liittyy olennaisena osana kuntien seudullinen yhteistyö. Tämän yhteistyön alana on useimmiten alueen kehittäminen, edunvalvonta sekä elinkeino- ja osaamispolitiikka. Näiden ohella aluekeskusohjelmaseuduilla on usein virinnyt yhteistyötä myös palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Aluekeskus-

ohjelmaseudut ovat alueidensa vetureita, joiden yhteistyöhankkeilla on usein omaa seutua laajempaa merkitystä.

Seutuyhteistyökokeilulain yhteistyön kannusteet ovat osin vajavaisia ja osin edistyvä konkreettinen yhteistyö on tuonut esiin lainsäädännössä olevia yhteistyötä haittaavia elementtejä. Seutujen kehittämiseen ja menestykseen sekä yhteistyöhaluun vaikuttavat hyvin erilaiset asiat seutujen erilaisuudesta johtuen. Yhteistä kaikille on tarve kehittää menestyvää elinkeinoelämää alueellaan ja saada työllisyys mahdollisimman hyväksi. Lausuntomenettelyissä on näitä tukevia kannusteita, mutta maatalouselinkeinoja koskevia työkaluja kokeilu ei ole seuduille tuonut.

Sosiaali- ja terveydenhuolto on kuntien palvelujärjestelmässä yksi tärkeimmistä kysymyksistä. Seutuyhteistyökokeilulain kannusteet sosiaali- ja terveydenhuollossa ovat melko yleisiä. Konkreettisen yhteistyön edessä on kuitenkin havaittu lainsäädäntöä, josta poikkeaminen voi edistää seudullista yhteistyötä.

Opetus- ja kulttuuritoimessa ongelmia on rahoitusjärjestelmässä, joka ei kannusta taloudellisesti yhteistyöhön. Näiden ongelmien poistaminen liittyy kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen.

2. Ehdotetut muutokset

Seutuyhteistyökokeilulain 2 § ehdotetaan muutettavaksi niin, että soveltamisaluetta laajennettaisiin Kaustisen seudulla (Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Ullava ja Veteli), Kemi-Tornion seudulla (Kemi, Tornio, Keminmaa, Tervola ja Simo), Kuopion seudulla (Kuopio, Karttula, Maaninka, Siilinjärvi ja Vehmersalmi), Kuuma-seudulla (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula), Mikkelin seudulla (Kangasniemi, Haukivuori, Hirvensalmi, Mikkeli, Pertunmaa, Mäntyharju, Ristiina ja Puumala), Savonlinnan seudulla (Savonlinna, Enonkoski, Punkaharju, Kerimäki, Sulkava ja Savonranta) ja Ylivieskan seudulla (Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi ja Ylivieska). Laajennus lähes kaksinkertaistaisi kokeiluseutujen määrän ja lisäisi kokeilun alueen kunnissa asuvan väestön määrää yli 500 000 asukkaalla, kun se nyt on

noin 580 000 asukasta. Kokeiluun mukaan tulevien kuntien lukumäärä kasvaisi neljällä-kymmenelläkolmella.

Ehdotetuista uusista kokeiluseuduista aluekeskusohjelmaseutuja tai sellaisen osia olisivat Kemi-Tornion seutu, Kuopion seutu, Mikkelin seutu, Savonlinnan seutu ja Ylivieskan seutu. Aluekeskusohjelman ulkopuolisia seutuja olisivat Kaustisen seutu ja Kuuma-seutu. Puhtaasti maaseutua on Kaustisen seutu, muilla seuduilla on ainakin keskuskaupunki ja muutakin kaupunkirakennetta.

Kaustisen seutu pystyy hyötymään kokeilusta niin palveluyhteistyön kuin alueen kehittämisen kannalta. Olemassa olevat hankkeet toteutuessaan synnyttävät paljon yhteistä palvelujen järjestämistä seudulla ja seutuhankkeessa mukana oleminen helpottanee kehitystyötä. Hankkeen tavoitteina ovat kuntien yhteistoiminnan syventäminen, elinkeinotoiminnan seudullinen kehittäminen, seudun edunvalvonnan tehostaminen ja toimivallan siirtäminen seudulliselle toimielimelle.

Kemi-Tornion seudun tavoitteleva palveluyhteistyö on merkittävää taloudellisesti ja kuntalaisten kannalta. Kokeiluseutustatuksesta saatava hyöty tulisi erityisesti päätöksenteon organisoimisen mahdollisuuksista. Konkreettisin tavoitteina on sosiaali- ja terveydenhuollon seudullisten palvelujen luominen. Näitä voisivat olla kasvatusta ja vanhustenhoito, päihdehuolto, sijais- ja tukiperheteroiminta, erityispäivähoito, vammais- ja kehitysvammaispalvelut, kriisikeskus, sosiaalipäivystys, sosiaaliasiamies, lääkäripäivystys, työterveyshuolto, sairaanhoidon tukipalvelut, potilasasiamies ja jotkut kliiniset palvelut. Elinkeinopolitiikassa on tarkoitus luoda verkostomainen elinkeino- ja matkailuyksikkö. Yhteisen yleiskaavan laatiminen on tarkoitus aloittaa vuosina 2006-2007.

Kuopion seudulla palveluyhteistyön osalta on käynnissä hankkeet hallinnon tukipalveluissa, kirjastotoiminnassa, maakuntakaavan valmistelu, alueellinen vesihuoltosuunnitelma ja päihdehuollon erityispalvelujen järjestäminen. Lisäksi on yhteistyöalueeksi määriteltä liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyö, palvelualakohtaisen yhteistyön kehittäminen sekä sähköisten palvelujen kehittäminen.

Kuuma-seudun mahdollisuudet hyötyä

hankkeesta perustuvat toisaalta mahdollisuu-
teen organisoitua osana Helsingin seutua ja
toisaalta hankkeen antamaan tukeen viedä
varsin tuoretta palveluyhteistyötä eteenpäin.
Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palve-
luita selvitetään ja ne on tarkoitus hallinnoida
yhteisesti. Hankkeita on kuvantamisessa sekä
mielenterveys- ja päihdetyössä. Vanhushuol-
lon seudullisten palvelujen etsintä alkaa vuo-
den 2005 alusta. Hankkeessa laaditaan kunti-
en yhteistä maankäytön kehityskuvaa ja tiivi-
vistetään liikennejärjestelmäyhteistyötä. Yh-
teistyöhankkeita on lisäksi sivistystoimessa,
matkailussa, edunvalvonnassa, teknisessä
toimessa ja tukipalveluissa.

Mikkelin ja Savonlinnan seutujen yhteis-
työhankkeet kattavat palvelutuotantoa laajas-
ti. Seudut hyötyisivät elinkeinopoliittisista
kannusteista ja status kokeiluseutuna helpot-
taisi niiden palveluyhteistyön kehittämistä.
Mikkelin seudulla kehitetään kaikki palvelu-
alat ja tukipalvelut sisältävää palvelutuotan-
toyhteistyötä. Seudullinen toimintamalli vah-
vistuu elinkeinopoliitikassa, opetus-, sosiaali-
ja terveyspalveluissa sekä teknisissä palve-
luissa. Savonlinnan seudun suunnitelmassa
on seudullisen hankintatoimen järjestäminen,
laajakaistaverkon kilpailuttaminen ja selvitys
seudun palvelutuotantoyhteistyöstä ja yhteis-
toiminnan organisointi.

Ylivieskan seudun yhteistyön kohteet
hankkeessa ovat seudullisen elinkeinopalve-
lun luominen, maataloushallinnon yhteistyön
lisääminen sekä seudullisen sosiaali- ja ter-
veystoimen seudullisen strategian tekeminen
tavoitteena seudullisen sosiaali- ja peruster-
veydenhuollon palvelurakenteen selvittämi-
nen ja kehittäminen, sivistys- ja kulttuuritoi-
men hankkeet sekä teknisen toimen hank-
keet, joista keskeisimpiä ovat vesihuolto ja
maankäytön suunnittelu. Tukipalvelujen yh-
teistyöhankkeena on mm. sisäisten ja ulkois-
ten sähköisten palvelujen tuottaminen.

Seutuyhteistyökokeilulain 4 §:n 5 momen-
tissa säädetään, mitä julkisoikeudellisia
säännöksiä kuntien yhteisessä toimitelmässä
sovelletaan. Lain säätämisen jälkeen on sää-
detty hallintolaki (434/2003), kielilaki
(423/2003) ja saamen kielilaki (1086/2003),
jotka ovat kumonnet vastaavat aikaisemmat
lait. Ehdotuksen mukaan momentti muutet-
tisiin vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä.

Seutuyhteistyökokeilulain 8 § ehdotetaan
muutettavaksi niin, että kokeiluseudut saisi-
vat mahdollisuuden ottaa käyttöön sitova
lausuntomenettely, joka koskisi maaseudun
kehittämishankkeita. Muutos edellyttäisi py-
kälän 1 ja 2 momenttien muuttamista. Muu-
tos toisi kokeiluseutujen kehittämistä välinei-
siin myös maaseutua koskevan välineen, joka
nyt puuttuu. Kokeiluseuduista osa on syvää
maaseutua ja muillakin seuduilla on maaseu-
tua merkittävästi.

Maaseudun kehittämisen työvälineet voi-
daan jakaa kahteen ryhmään: kehittämish-
ankkeet tai yritysکوhtaiset tuet. Kehittämish-
ankkeissa useita yrittäjiä tai maaseudun
asukkaita koskevia kehittämistoimenpiteitä
kootaan hankkeeksi. Kohteita voivat olla ky-
lien kehittäminen, maatilojen yhteistoimin-
nan kehittäminen, uusien elinkeinojen kehit-
täminen, koulutus ja metsänhoito sekä muu
metsätalous. Ehdotuksen mukaan kokeiluseu-
tu voisi osallistua maaseudun kehittämish-
ankkeiden käsittelyyn työvoima- ja elinkei-
nokeskuksessa ja antaa niistä osaltaan sito-
van lausunnon. Yksittäinen tukihakemus ei
lausunnon tai käsittelyn kohteeksi voisi tulla.

Maaseudun kehittämishankkeita koskeva
lausunto- ja osallistumismenettely voisi tulla
voimaan ainoastaan valtioneuvoston vahvis-
tettua sitä koskevan kokeiluseudun sopimuk-
sen. Sopimuksen vahvistamisen edellytyksis-
tä säädetään seutuyhteistyökokeilulain 17
§:ssä.

Ehdotettu seutuyhteistyökokeilulain 9 §:n
uuden 1 a –kohdan lisäksi antaisi kokeiluseu-
duille mahdollisuuden antaa sitova lausunto
läänihallitukselle sen tehdessä päätöksiä
ajoneuvojen lautallepääsyjärjestyksestä. Me-
nettelyllä on merkitystä eniten Turunmaan
seudulle, joka on saaristoa. Lausuntomenette-
ly voisi tulla voimaan ainoastaan valtioneu-
voston vahvistettua sitä koskevan kokeilu-
seudun sopimuksen. Sopimuksen vahvista-
misen edellytyksistä säädetään seutuyhteis-
työkokeilulain 17 §:ssä.

Lakiehdotuksen 14 a §:n 1 momentissa eh-
dotetaan, että kokeiluseutu voisi hoitaa työ-
terveyshuollon seudullisena erillään muusta
perusterveydenhuollosta. Kansanterveyslain
(66/1972) 5 §:n mukaan kunta ei voi antaa
kuntayhtymän hoidettavaksi vain osaa kan-
santerveysyöstä. Toisen kunnan kanssa yh-

teistoiminnassa se on mahdollista. Tämä organisoitirajoitus on kokeiluseuduilla osoittautunut yhteistyötä hankaloittavaksi, koska niin sanottu keskuskuntamalli ei palveluja järjestettäessä ole tässä yhteydessä muodostunut suosituksi. Kaikkien kokeiluseutujen yhteinen päätöksenteko perustuu yhteisiin kuntalain tai seutuyhteistyökokeilulain mukaisiin toimitelmiin.

Kokeiluseuduilla on siirtyminen suorana kokonaan yhteiseen perusterveydenhuoltoon osoittautunut liian suureksi askeleeksi. Työterveyshuolto on noussut sopivana yhteistyön aloittamiskohteena esiin muutamalla seudulla niin, että Hämeenlinnan seudulla ollaan konkreettisen suunnittelun vaiheessa. Nykylainsäädännön puitteissa ainut mahdollisuus organisoida työterveyshuolto yhteiseksi olisi kuntien välinen sopimus, jossa muut antavat tehtävän yhden kunnan hoidettavaksi. Kokeiluseuduilla tämä malli ei ole toteutettavissa, vaan toiminta pitäisi voida organisoida kuntien aidosti yhteiseksi.

Lakiehdotuksen mukaan sopimus, jolla kunnat sopisivat työterveydenhuollon hoitamisesta seudullisena ei vaatisi valtioneuvoston vahvistamista tullakseen voimaan. Vahvistaminen ei ole tarpeen, koska toimenpide ei aiheuta seudun ulkopuolisille toimijoille velvollisuuksia eikä kyseessä ole kannuste, jonka vastineeksi tehtävän yhteistyön alkamista tarvitsisi valvoa.

Lakiehdotuksen 14 a §:n 2 momentissa säädettäisiin, että kokeiluseudun kuntien yhteinen seutuyhteistyökokeilulain 16 §:n mukainen toimielin voisi toimia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksen saajana. Kokeiluseutujen yhteiset toimitelimet ovat aina oikeushenkilöitä. Toimitelimillä on useimmissa tapauksissa tehtäviä yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisessä. Kokeiluseuduilla joudutaan hankkeisiin tuleva rahoitus kierrättämään kuntien kautta, vaikka hanketta hoitaa kokonaan seudullinen elin.

Tällä hetkellä avustuksen saajana voi olla kunta tai kuntayhtymä.

3. Esityksen vaikutukset

Esitys laajentaisi seutuyhteistyökokeilua merkittävästi, kun kokeiluseutujen määrä li-

hes kaksinkertaistuisi ja kokeilualan väkilukukin kasvaisi samassa suhteessa. Hankkeen organisoinnille laajeneminen vaikuttaisi niin, että aluekeskusohjelman ja seutukuntien tukihankkeen yhteistyötä keskustasolla tulee tiivistää. Seutukuntien tukihankkeen ohjausryhmän toimikausi päättyy kesällä 2005, jolloin uusi organisointi olisi tullut joka tapauksessa tehtäväksi.

Hankkeen nykyinen arviointitutkimus päättyy vuoden 2005 loppupuolella. Arvioinnin jatkaminen on välttämätöntä jo sen vuoksi, että seutuyhteistyökokeilulain voimassaoloaika on jatkettu vuoden 2012 loppuun asti. Seurannan jatkossa on huomioitava myös hankkeen laajentaminen.

Uusien kokeiluseutujen valinta ei sinällään vaikuta valtion tai kokeiluseutujen kuntien talouteen. Yhteistyön kehittämishankkeita olisi käynnissä joka tapauksessa ja kokeiluseutustatuksesta huolimatta valtio tukee yhteistyöhankkeita eri hallinnonalojen toimenpitein. Uusien kokeiluseutujen ottaminen tarkoittaa kuitenkin tuen suuntaamisen muuttamista. Kokeiluseutujen sisäasiainministeriöltä saama yleinen tuki on ollut noin 50 000 euroa seutua kohden vuodessa.

Sisäasiainministeriö tukee kokeiluseutuja vuonna 2004 yhteensä 560 000 eurolla. Vuonna 2005 aluekeskusohjelmaseutujen (9 kpl) tuki yhdistyy aluekeskusohjelmarahoitukseen ja muiden kokeiluseutujen (6 kpl) rahallinen tuki järjestetään tukena seutukokeilulle. Kokeilun laajentaminen toteutetaan päätettyjen valtionalouden kehysten puitteissa.

Hankkeen laajentaminen synnyttää hyvin todennäköisesti uusille kokeiluseuduille seudullisia kuntien yhteisiä päätöksentekorakenteita, palveluita ja yhteistä kehittämistä. Elinkeinopolitiikassa ja aluekehityksessä se lisää kokeiluseutujen toimivaltaa, toimintakykyä ja merkitystä.

Maaseudun kehittämishankkeiden ottaminen mukaan kokeiluseutujen lausuntomenetelyjen piiriin saa todennäköisesti maaseutuvaltaiset kokeiluseudut ottamaan kannusteen käyttöön. Se tiivistää kuntien yhteistyötä maaseudun kehittämisessä ja parantaa myös maaseutuvaltaisten kokeiluseutujen omia mahdollisuuksia vaikuttaa kehitykseensä. Joustavana menettelynä muutoksella ei ole

organisaatiovaikutuksia, kun työvoima- ja elinkeinokeskuksissa jo toimii yhteistyömenettely.

Lauttojen etuajo-oikeuksien ottaminen lausuntomenettelyn piiriin tulee sovellettavaksi todennäköisesti vain Turunmaan seudulla. Menettely edistää kuntien yhteistyötä liikenteen tehtävissä. Menettely aiheuttaa jonkin verran hallintotyön lisääntymistä lausuntojen pyytämisen ja antamisen muodossa.

Mahdollisuus hoitaa työterveyshuoltoa seudullisena erillään muusta perusterveydenhuollosta saa lähiaikoina syntymään yhden tai useampia soveltajia. Kokeilut antavat mahdollisuuden entistä tehokkaampaan työterveyshuollon järjestämiseen. Sen laatu todennäköisesti paranee henkilöstön erikoistumisen kautta ja kustannukset alenevat myös yksikkökoon kasvamisen kautta. Haittana voi olla perusterveydenhuollon muun osan heikkeneminen joissain kunnissa. Seurattuna kokeiluna menettely ei kuitenkaan pääse pahimmillaankaan aiheuttamaan laajaa tai pysyvää haittaa.

Kokeiluseutujen toimielinten tekeminen kelpoiseksi saamaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen valtionavustusta helpottaa kokeiluseutujen hankkeiden organisointia ja vähentää taloushallinnollista byrokratiaa. Muutos vähentää kokeiluseuduilla hallinnollisen päätöksenteon tarvetta.

4. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä. Esitys perustuu

seutukuntien tukihankkeessa ja aluekeskusohjelmassa saatuihin kokemuksiin. Uusien yhteistyökannusteiden valmistelu perustuu kokeiluseutujen ehdotuksiin ja tarpeisiin.

Esityksestä ovat antaneet lausuntonsa opetusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö, ympäristöministeriö, Itä-Savon kuntayhtymä, Kaustisen seutukunta, Loimaan seutu, Mikkelin kaupunki, Nivala-Haapajärven seutu, Oulun seudun seutuhallitus, Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä ja Seutukeskus Oy Häme. Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota hankkeen rahoitukseen kokeiluseutujen määrän kasvaessa ja eräisiin kokeiluseutujen ehdotuksiin, joita ei ole voitu esityksessä toteuttaa. Maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että seutujen sitovan lausuntomenettelyn ulottaminen maaseudun kehittämishankkeisiin saattaa aiheuttaa viivettä asioiden käsittelyyn ja ehdotti, että seutuyhteistyökokeilulain 4 §:n viimeisen momentin viittaukset saatettaisiin samalla muuttuneiden säännösten mukaiseksi.

Esitykseen tehtiin lausunnoissa ehdotettuja muutoksia.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

seutuyhteistyökokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan seutuyhteistyökokeilusta 28 päivänä kesäkuuta 2002 annetun lain (560/2002) 2 §, 4 §:n 5 momentti ja 8 §:n 1 ja 2 momentit sekä *lisätään* 9 §:ään uusi 1 a kohta ja lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavilla seuduilla (*kokeiluseudut*):

1) Hämeenlinnan seudulla, johon kuuluvat Hattulan, Hauhon, Hämeenlinnan, Janakkalan, Kalvolan, Lammin, Rengon ja Tuuloksen kunnat;

2) Kaustisen seudulla, johon kuuluvat Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Perhon, Tohollammen, Ullavan ja Vetelin kunnat;

3) Kemi-Tornion seudulla, johon kuuluvat Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Tornion kunnat;

4) Kuopion seudulla, johon kuuluvat Karttulan, Kuopion, Maaningan, Siilinjärven ja Vehmersalmen kunnat;

5) Kuuma-seudulla, johon kuuluvat Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnat;

6) Lahden kaupunkiseudulla, johon kuuluvat Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kunnat;

7) Loimaan seudulla, johon kuuluvat Alastaron, Auran, Karinaisten, Koski Tl:n, Loimaan, Loimaan kunnan, Marttilan, Mellilän, Oripään, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat;

8) Mikkelin seudulla, johon kuuluvat Haukivuoren, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan ja Ristiinan kunnat;

9) Nivalan-Haapajärven seudulla, johon kuuluvat Haapajärven, Kärämäen, Nivalan, Pyhäjärven ja Reisjärven kunnat;

10) Oulun seudulla, johon kuuluvat Haiuodon, Haukiputaan, Kempeleen, Kiimingin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Oulunsalon ja Tyrnävän kunnat;

11) Pieksämäen seudulla, johon kuuluvat Pieksämäen ja Pieksänmaan kunnat;

12) Pohjois-Lapin seudulla, johon kuuluvat Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat;

13) Savonlinnan seudulla, johon kuuluvat Enonkosken, Kerimäen, Punkaharjun, Savonlinnan, Savonrannan ja Sulkavan kunnat;

14) Turunmaan seudulla, johon kuuluvat Dragsfjärdin, Houtskarın, Iniön, Kemiön, Korppoon, Nauvon, Paraisten ja Västanfjärdin kunnat; sekä

15) Ylivieskan seudulla, johon kuuluvat Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kunnat.

4 §

Tehtävien ja päätösvallan siirtäminen seudulliselle toimielimelle

— — — — —
 Kun 1 momentissa tarkoitettu seudullinen toimielin hoitaa siirrettyjä tehtäviä tai käyttää päätösvaltaa, sen on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään. Pohjois-Lapin seudulla seudullisen toimielimen on lisäksi noudatettava, mitä saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettua seudullisen toimielimen asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on siirrettyjä tehtäviä hoidettaessa tai päätösvaltaa käytettäessä voimassa, mitä viranomaisten toiminnan jul-

kisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

8 §

Kokeiluseudun osallistuminen työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksentekoon

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia kokeiluseutua koskevan elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laatimisesta. Kehittämissuunnitelma tulee laatia siten, että siinä otetaan huomioon maakunnan yhteistyöasiakirja ja alueellinen kehittämisohjelma sekä niiden painopisteet. Kokeiluseutu voi elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laadittuaan antaa työvoima- ja elinkeinokeskukselle lausunnon seudulta tulleista 2 momentin mukaisista rahoitushakemuksista ja seutua koskevista kehittämishankkeista.

Edellä 1 momentissa säädettyä lausunnonmenettelyä sovelletaan

1) käsiteltäessä yritystoiminnan tukemisesta annetussa laissa (1068/2000) tarkoitettuja yritystukia tai annettaessa näitä koskevia lausuntoja kauppa- ja teollisuusministeriölle sen päätettäviin kuuluvissa yritystuissa;

2) käsiteltäessä työllisyysasetuksen (1363/1997) mukaisia investointiavustuksia; ja

3) käsiteltäessä useita yrittäjiä tai asukkaita koskevia kehittämistoimenpiteistä koottuja maaseudun kehittämishankkeita.

9 §

Kokeiluseudun osallistuminen eräisiin lupahallinnon päätöksiin

1 a) tieliikennelain (267/1981) 39 §:n mukaiset lääninhallituksen päätökset ajoneuvojen lautallepääsyjärjestyksestä;

14 a §

Kokeiluseutujen poikkeukset eräistä sosiaali- ja terveydenhuollon säännöksistä

Kokeiluseutu voi sopia kansanterveyslain (66/1972) 5 §:n estämättä, että se hoitaa työterveydenhuollon erillään muusta perusterveydenhuollosta seudullisena.

Tämän lain 16 §:n mukainen kuntien yhteinen toimielin voi olla sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/1992) 19 b §:n mukaisen valtioneuvoston saajana.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

Laki

seutuyhteistyökokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan seutuyhteistyökokeilusta 28 päivänä kesäkuuta 2002 annetun lain (560/2002) 2 §, 4 §:n 5 momentti ja 8 §:n 1 ja 2 momentit sekä
lisätään 9 §:ään uusi 1 a kohta ja lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavilla seuduilla (*kokeiluseudut*):

- 1) Hämeenlinnan seudulla, johon kuuluvat Hattulan, Hauhon, Hämeenlinnan, Janakkalan, Kalvolan, Lammin, Rengon ja Tuuloksen kunnat;
- 2) Lahden kaupunkiseudulla, johon kuuluvat Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kunnat;
- 3) Loimaan seudulla, johon kuuluvat Alastaron, Auran, Karinaisten, Koski Tl:n, Loimaan, Loimaan kunnan, Marttilan, Melilän, Oripään, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat;
- 4) Nivalan-Haapajärven seudulla, johon kuuluvat Haapajärven, Kärsämäen, Nivalan, Pyhäjärven ja Reisjärven kunnat;
- 5) Oulun seudulla, johon kuuluvat Haiuodon, Haukiputaan, Kempeleen, Kiimingin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Oulunsalon ja Tyrnävän kunnat;
- 6) Pieksämäen seudulla, johon kuuluvat Haukivuoren, Jäppilän, Kangasniemen, Pieksämäen, Pieksämäen maalaiskunnan ja

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavilla seuduilla (*kokeiluseudut*):

- 1) Hämeenlinnan seudulla, johon kuuluvat Hattulan, Hauhon, Hämeenlinnan, Janakkalan, Kalvolan, Lammin, Rengon ja Tuuloksen kunnat;
- 2) *Kaustisen seudulla, johon kuuluvat Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Perhon, Toholammen, Ullavan ja Vetelin kunnat;*
- 3) *Kemi-Tornion seudulla, johon kuuluvat Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Tornion kunnat;*
- 4) *Kuopion seudulla, johon kuuluvat Karttulan, Kuopion, Maaningan, Siilinjärven ja Vehmersalmen kunnat;*
- 5) *Kuuma-seudulla, johon kuuluvat Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnat;*
- 6) Lahden kaupunkiseudulla, johon kuuluvat Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kunnat;
- 7) Loimaan seudulla, johon kuuluvat Alastaron, Auran, Karinaisten, Koski Tl:n, Loimaan, Loimaan kunnan, Marttilan, Mel-

Virtasalmen kunnat;

7) Pohjois-Lapin seudulla, johon kuuluvat Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat; sekä

8) Turunmaan seudulla, johon kuuluvat Dragsfjärdin, Houtskarın, Iniön, Kemiön, Korppoon, Nauvon, Paraisten ja Västanfjärdin kunnat.

lilän, Oripään, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat;

8) *Mikkelin seudulla, johon kuuluvat Haukivuoren, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan ja Ristiinan kunnat;*

9) Nivalan-Haapajärven seudulla, johon kuuluvat Haapajärven, Kärsämäen, Nivalan, Pyhäjärven ja Reisjärven kunnat;

10) Oulun seudulla, johon kuuluvat Hailuodon, Haukiputaan, Kempeleen, Kiimingin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Oulunsalon ja Tyrnävän kunnat;

11) Pieksämäen seudulla, johon kuuluvat Pieksämäen ja Pieksänmaan kunnat;

12) Pohjois-Lapin seudulla, johon kuuluvat Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat;

13) *Savonlinnan seudulla, johon kuuluvat Enonkosken, Kerimäen, Punkaharjun, Savonlinnan, Savonrannan ja Sulkavan kunnat;*

14) Turunmaan seudulla, johon kuuluvat Dragsfjärdin, Houtskarın, Iniön, Kemiön, Korppoon, Nauvon, Paraisten ja Västanfjärdin kunnat; sekä

15) *Ylivieskan seudulla, johon kuuluvat Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Oulaisen, Sievin ja Ylivieskan kunnat.*

4 §

Tehtävien ja päätösvallan siirtäminen seudulliselle toimielimelle

---

Kun 1 momentissa tarkoitettu seudullinen toimielin hoitaa siirrettyjä tehtäviä tai käyttää päätösvaltaa, sen on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) ja kielilaissa (148/1922) säädetään. Pohjois-Lapin seudulla seudullisen toimielimen on lisäksi noudatettava, mitä saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen seudullisten toimielimien asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on siirrettyjä tehtäviä hoidettaessa tai päätösvaltaa käytettäessä voimassa, mitä viranomaisten

4 §

Tehtävien ja päätösvallan siirtäminen seudulliselle toimielimelle

---

Kun 1 momentissa tarkoitettu seudullinen toimielin hoitaa siirrettyjä tehtäviä tai käyttää päätösvaltaa, sen on noudatettava, mitä *hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003)* säädetään. Pohjois-Lapin seudulla seudullisen toimielimen on lisäksi noudatettava, mitä saamen *kielilaissa (1086/2003)* säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen seudullisten toimielimien asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on siirrettyjä tehtäviä hoidettaessa tai päätösvaltaa käytettäessä voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

8 §

Kokeiluseudun osallistuminen työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksentekoon

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia kokeiluseutua koskevan elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laatimisesta. Kehittämissuunnitelma tulee laatia siten, että siinä otetaan huomioon maakunnan yhteistyöasiakirja ja alueellinen kehittämisohjelma sekä niiden painopisteet. Kokeiluseutu voi elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laadittuaan antaa työvoima- ja elinkeinokeskukselle lausunnon seudulta tulleista 2 momentin mukaisista rahoitushakemuksista.

Edellä 1 momentissa säädettyä lausunto- menettelyä sovelletaan

1) käsiteltäessä yritystoiminnan tukemisesta annetussa laissa (1068/2000) tarkoitettuja yritystukia tai annettaessa näitä koskevia lausuntoja kauppa- ja teollisuusministeriölle sen päätettäviin kuuluvissa yritystutissa; ja

2) käsiteltäessä työllisyysasetuksen (1363/1997) mukaisia investointiavustuksia.

9 §

Kokeiluseudun osallistuminen eräisiin lupahallinnon päätöksiin

8 §

Kokeiluseudun osallistuminen työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksentekoon

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia kokeiluseutua koskevan elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laatimisesta. Kehittämissuunnitelma tulee laatia siten, että siinä otetaan huomioon maakunnan yhteistyöasiakirja ja alueellinen kehittämisohjelma sekä niiden painopisteet. Kokeiluseutu voi elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laadittuaan antaa työvoima- ja elinkeinokeskukselle lausunnon seudulta tulleista 2 momentin mukaisista rahoitushakemuksista ja seutua koskevista kehittämissankkeista.

Edellä 1 momentissa säädettyä lausunto- menettelyä sovelletaan

1) käsiteltäessä yritystoiminnan tukemisesta annetussa laissa (1068/2000) tarkoitettuja yritystukia tai annettaessa näitä koskevia lausuntoja kauppa- ja teollisuusministeriölle sen päätettäviin kuuluvissa yritystutissa;

2) käsiteltäessä työllisyysasetuksen (1363/1997) mukaisia investointiavustuksia; ja

3) käsiteltäessä useita yrittäjiä tai asukkaita koskevia kehittämistoimenpiteistä koottuja maaseudun kehittämishankkeita.

9 §

Kokeiluseudun osallistuminen eräisiin lupahallinnon päätöksiin

1 a) tieliikennelain (267/1981) 39 §:n mukaiset lääninhallituksen päätökset ajoneuvojen lautalle pääsystä;

14 a §

Kokeiluseutujen poikkeukset eräistä sosiaali- ja terveydenhuollon säännöksistä

Kokeiluseutu voi sopia kansanterveyslain (66/1972) 5 §:n estämättä, että se hoitaa työterveydenhuollon erillään muusta perusterveydenhuollosta seudullisena.

Tämän lain 16 §:n mukainen kuntien yhteinen toimielin voi olla sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 19 b §:n mukaisen valtionavustuksen saajana.